

Daniela MARINESCU

Tratat de dreptul mediului

Ediția a II-a,
revăzută și adăugită

UJ

II 19444 d6

Prof. univ. dr. DANIELA MARINESCU

C - 244471

TRATAT DE DREPTUL MEDIULUI

Ediția a II-a,
revăzută și adăugită

244471
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 1

Universul Juridic
București
-2007-

Cuprins

Partea I – PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA DREPTULUI MEDIULUI 7

Capitolul I – Probleme introductive **9**
1. Ocrotirea mediului înconjurător, problemă vitală a lumii contemporane 9
2. Protecția mediului și strategia dezvoltării durabile 13
3. Conferințele mondiale în domeniul protecției mediului și principalele documente adoptate 19
4. Poluarea și implicațiile ei 22

Capitolul II –Reglementarea raporturilor om – natură de-a lungul timpului. De la dreptul naturii, la dreptul mediului **30**
1. Etapele organizării și legiferării ocrotirii mediului înconjurător în România 30
2. Preocupări ale diferitelor state ale lumii de a reglementa pe plan intern și internațional relația om – natură 42

Capitolul III – Dreptul mediului ca ramură autonomă **51**
1. Considerente pentru recunoașterea apariției unei noi ramuri de drept 51
2. Obiectul dreptului mediului 53
3. Metoda de reglementare 54
4. Definiția dreptului mediului 55
5. Izvoarele dreptului mediului 56
6. Principiile dreptului mediului 59
7. Elementele strategice de bază prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului 96
8. Modalitățile de implementare a principiilor și a elementelor strategice 97

Capitolul IV – Raportul juridic de drept al mediului **99**
1. Definiție și caractere specifice 99
2. Izvoarele raportului juridic de drept al mediulu 99
3. Calitatea subiectelor raportului juridic 100
4. Categorii de raporturi de drept al mediului 100
5. Conținutul raportului juridic de drept al mediului 101
6. Obiectul raportului juridic de drept al mediului 102

Capitolul V– Delimitarea dreptului mediului de celelalte ramuri de drept **103**
1. Considerații generale 103
2. Delimitarea față de dreptul constituțional 103
3. Delimitarea față de dreptul civil 104
4. Delimitarea față de dreptul administrativ 104
5. Delimitarea față de dreptul agrar 105
6. Delimitarea față de dreptul urbanismului 105

Capitolul VI – Locul dreptului mediului în sistemul de drept **106**
1. Considerații generale 106
2. Sarcinile dreptului mediului 106
3. Trăsăturile și funcțiile dreptului mediului 107

Capitolul VII – Aspecte ale politicii economice și financiare în domeniul protecției mediului **109**
1. Noțiuni generale 109
2. Diferite teorii cu privire la formele de cointeresarea persoanelor în protecția și dezvoltarea mediului 109

3. Măsuri economice și financiare 111
4. Alte mijloace și facilități fiscale 116

Partea a II-a – CONSERVAREA, DEZVOLTAREA ȘI PROTECȚIA COMPONENTELOR NATURALE ALE MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR *117*

Titlul I – Raporturile juridice privind protecția factorilor abiotici ai mediului *119*

Capitolul VIII – Atmosfera **119**
1. Noțiune 119
2. Cauzele și efectele principale ale poluării atmosferei 119
4. Reglementări naționale privind protecția stratului de ozon 134
5. Obligațiile României din documentele internaționale referitoare la schimbările climatice. Strategia națională și Planul național de acțiune privind schimbările climatice 136
6. Răspunderea pentru nerespectarea regimului juridic privind protecția atmosferei 145
7. Protecția atmosferei pe plan internațional 147
8. Protecția spațiului extraatmosferic 155

Capitolul IX – Apa **158**
1. Considerații generale 158
2. Clasificarea apelor 159
3. Poluarea apei, în general 160
4. Regimul juridic al apelor în România 163
5. Măsuri legale privind gospodărirea integrată a zonei costiere 189
6. Protecția apelor pe plan internațional 200

Capitolul X – Solul și subsolul **237**
1. Considerații generale privind degradarea solului 237
2. Măsuri legale de protecție și conservare durabilă a solului în țara noastră 239
3. Protecția subsolului 244
4. Răspunderea contravențională și penală în domeniul protecției și ameliorării solului și a subsolului 245

Titlul II – Raporturile juridice privind protecția resurselor naturale și conservarea durabilă a biodiversității *247*

Capitolul XI – Conservarea și dezvoltarea durabilă a fondului forestier **248**
1. Considerații generale 248
2. Noțiunea de fond forestier și de pădure 250
3. Clasificarea pădurilor din fondul forestier național 251
4. Proprietatea asupra fondului forestier 252
5. Administrarea și gospodărirea pădurilor 254
6. Circulația terenurilor din fondul forestier 258
7. Protecția fondului forestier național 260
8. Produsele pădurii și folosința lor 262
9. Răspunderi și sancțiuni 265

Capitolul XII – Protecția altor forme de vegetație terestră **269**
1. Protecția vegetației forestiere din afara fondului forestier 269
2. Protecția pășunilor și a fânețelor naturale 272

3. Protecția plantelor cultivate 275
4. Protecția plantelor cultivate pe plan internațional 282
Capitolul XIII – Protecția faunei terestre și acvatice 285
A. Reglementări naționale 285
1. Protecția animalelor, în general 285
2. Protecția animalelor sălbatice supuse vânatului 290
3. Protecția animalelor și păsărilor sălbatice din grădinile zoologice și a faunei piscicole din acvarii 302
4. Măsuri de protecție a animalelor domestice 303
5. Protecția animalelor folosite în scopuri științifice sau în alte scopuri experimentale 306
6. Protecția fondului piscicol 308
B. Reglementări internaționale privind protecția și conservarea animalelor 316
Capitolul XIV – Protecția și conservarea ariilor naturale 330
1. De la noțiunea de „rezervație" la cea de „arie naturală protejată" 330
2. Principiile care stau la baza reglementării sistemului național al ariilor naturale protejate 333
3. Categorii de arii naturale și de zone de protecție a bunurilor din patrimoniul natural. Instituirea regimului juridic 334
4. Administrarea rețelei de arii naturale protejate și a celorlalte bunuri din patrimoniul natural 338
5. Conservarea habitatelor și a speciilor 343
6. Conservarea altor bunuri din patrimoniul natural 345
7. Controlul și supravegherea ariilor naturale protejate 346
8. Răspunderi și sancțiuni 348
9. Protecția zonei montane 349
10. Regimul juridic al Rezervației Biosferei „Delta Dunării" 352
11. Reglementări privind protecția naturii pe plan internațional 358
Capitolul XV – Protecția vieții în Antarctica 364
Capitolul XVI – Populația și mediul înconjurător 371
1. Noțiuni generale 371
2. Calitatea vieții și factorii ce o influențează 373
3. Asigurarea stării de sănătate a populației 373
4. Dreptul fundamental al omului la un mediu sănătos 378
5. Populația și mediul înconjurător în reglementările internaționale 386

Partea a III-a – RAPORTURILE JURIDICE PRIVIND PROTECȚIA FACTORILOR CREAȚI PRIN ACTIVITATEA UMANĂ 389
Capitolul XVII – Protecția mediului în așezărilor umane 391
1. Considerații generale 391
2. Conceptul de așezare umană din perspectiva ecologiei sociale 392
3. Obiectivele protecției mediului în așezările umane 393
4. Protecția factorilor naturali de mediu în așezările umane 395
5. Planurile de amenajare a teritoriului și de urbanism și rolul lor în protecția mediului din așezările umane 397
6. Atribuții și răspunderi ale autorităților publice centrale și locale cu privire la teritoriul așezărilor umane. Rolul serviciilor comunitare de utilități publice în dezvoltarea pe principii ecologice a localităților 399

Capitolul XVIII – Aplicarea principiilor ecologice în desfăşurarea diferitelor activităţi în aşezările umane **402**
1. Evaluarea de mediu pentru anumite planuri şi programe 402
2. Procedura de reglementare a activităţilor cu impact asupra mediului 404
3. Auditul de mediu 420
4. Desfăşurarea activităţilor de construcţii în aşezările umane, cu respectarea reglementărilor de protecţie a mediului 424
5. Activităţi de producţie şi de prestări de servicii cu implicaţii directe asupra sănătăţii oamenilor şi a calităţii mediului înconjurător 428

Capitolul XIX – Aspecte juridice ale menţinerii echilibrului ecologic în agricultură **453**
1. Dezvoltarea agriculturii în concordanţă cu cerinţele ecologice şi alte priorităţi în domeniu ale Uniunii Europene 453
2. Regimul juridic al produselor de uz fitosanitar 458
3. Regimul juridic al îngrăşămintelor folosite în agricultură şi silvicultură 462

Capitolul XX – Regimul substanţelor şi preparatelor chimice periculoase, precum şi al deşeurilor de orice fel **465**
1. Regimul juridic al substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 465
2. Regimul juridic al deşeurilor 474
3. Regimul juridic al deşeurilor reciclabile 494
4. Gospodărirea în siguranţă a deşeurilor radioactive şi a combustibilului nuclear uzat 496
5. Transportul peste frontieră al deşeurilor şi mărfurilor periculoase 512
6. Regimul juridic al stupefiantelor şi al celorlalte substanţe psihotrope 519
7. Regimul juridic al materiilor explozive 542

Capitolul XXI – Utilizarea energiei nucleare. poluarea radioactivă şi protecţia împotriva radiaţiilor **547**
1. Particularităţile poluării radioactive 547
2. Principiile şi condiţiile desfăşurării activităţii nucleare în România 550
3. Controlul exporturilor în vederea neproliferării armelor nucleare 571
4. Supravegherea stării de sănătate a personalului expus profesional la radiaţii şi a populaţiei; monitorizarea radioactivităţii mediului 573
5. Cooperarea internaţională în domeniul aplicaţiilor paşnice ale energiei nucleare 579
6. Prevenirea şi reprimarea actelor de terorism nuclear 592
7. Controlul internaţional al armelor nucleare şi al celorlalte arme care folosesc diferite forme de energie şi substanţe de distrugere în masă 595
8. Protecţia mediului şi conflictele armate 607
9. Protecţia mediului în caz de calamităţi şi dezastre 609

Partea a IV-a – RĂSPUNDEREA JURIDICĂ ÎN DREPTUL MEDIULUI *619*

Capitolul XXII – Condiţiile şi formele răspunderii juridice **621**
1. Consideraţii generale 621
2. Răspunderea civilă delictuală 622
3. Răspunderea pentru prejudicii aduse mediuluiconform Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 195/2005 privind protecţia mediului, cu modificările şi completările ulterioare 638
4. Reglementări cu caracter special în dreptul mediului cu privire la răspunderea civilă delictuală 639

5. Răspunderea contravențională în dreptul mediului 647
6. Răspunderea penală 651
7. Rolul corpului de inspecție și control ecologic, precum și al acțiunilor de voluntariat în prevenirea și sancționarea faptelor reprobabile la adresa mediului 654

Capitolul XXIII – Particularitățile răspunderii statelor în domeniul protecției mediului conform convențiilor și tratatelor internaționale 659
1. Considerații generale 659
2. Elementele răspunderii. Particularități 660
3. Răspunderea subiectivă 666
4. Răspunderea obiectivă 666
5. Răspunderea pentru daune aduse patrimoniului comun al umanității 672

Partea a V-a – STRUCTURI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE SPECIALIZATE SAU CU ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI 673

Capitolul XXIV – Atribuții și competențe ale autorităților naționale în domeniul protecției mediului 675
1. Considerații generale 675
2. Sistemul și competențele autorităților publice ale puterii și administrației în domeniul protecției mediului 676
3. Rolul organizațiilor neguvernamentale în protecția mediului 700
4. Protecția mediului – obligație ce revine tuturor persoanelor fizice și juridice 702

Capitolul XXV – Organizații mondiale, regionale și subregionale. Aportul instituțiilor comunitare la conservarea și dezvoltarea durabilă a mediului în cadrul statelor membre ale comunității 704
1. Considerații generale 704
2. Organizația Națiunilor Unite și mediul înconjurător 705
3. Organizații specializate ale ONU cu atribuții și contribuții în domeniul protecției mediului 707
4. Organisme specializate în domeniul protecției mediului 714
5. Organizații regionale 715
6. Organizații subregionale 719
7. Aportul instituțiilor comunitare la conservarea și dezvoltarea durabilă a mediului înconjurător 721

Partea a VI-a – SISTEMUL NAȚIONAL DE SUPRAVEGHERE A FACTORILOR DE MEDIU. ASPECTE INTERNAȚIONALE 731

Capitolul XXVI – Sistemul de monitoring național integrat 733
1. Organizarea sistemului de monitoring național integrat 733
2. Circulația și prelucrarea datelor 735
3. Supravegherea factorilor de mediu 736
4. Aspecte privind supravegherea calității mediului pe plan internațional 749

244467
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 1